

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-157>

УДК 330.342.24

ЕВОЛЮЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО ЗРОСТАННЯ ВІД ЕТАПУ ІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ ДО НЕОІНДУСТРІАЛІЗАЦІЇ

ECONOMIC GROWTH EVOLUTION FROM THE STAGE OF INDUSTRIALIZATION TO NEO-INDUSTRIALIZATION

Саченко Андрій Олегович

аспірант, асистент кафедри,

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

ORCID: <https://orcid.org/0009-0009-1861-8064>

Andrii Sachenko

National Technical University of Ukraine «Igor Sikorsky Kyiv Polytechnic Institute»

У статті узагальнено теоретико-методичні засади та еволюцію економічного розвитку. Встановлено, що визначальними етапами зростання були індустріалізація, деіндустріалізація, реіндустріалізація й неоіндустріалізація. Зазначено, що поява неоіндустріалізації змінила підходи до економічного розвитку, забезпечила появу нових технологій, які на тепер називають технологічними та навіть стратегічними галузями економіки. Встановлено, що для забезпечення переходу національної економіки до неоіндустріального типу розвитку в країні мають бути задіяними такі базисні чинники, як формування промислового капіталу, гарантування економічної безпеки процесів технологічної модернізації, зміцнення технологічної конкурентоспроможності, розвиток та розширення місткості внутрішнього ринку, нарощення й реалізація експортного потенціалу, посилення міжрегіональної, міжмуніципальної, галузевої та секторальної інтеграції.

Ключові слова: неоіндустріалізація, індустріалізація, економічний розвиток, економічне зростання, розвиток промисловості.

The article summarizes the theoretical and methodological economic development principles and evolution. It was established that the defining stages of growth were industrialization, deindustrialization, reindustrialization, and neo-industrialization. The purpose of the article is to explore the economic growth evolution, focusing on the stage of neo-industrialization as a key element of the sixth technological order. It is stated that it includes the formation of conditions for the transition to the high-tech stage of economic growth and the advantages of choosing the processes of neo-industrialization as a strategic vector of the development of the national economy. It is noted that the emergence of neo-industrialization changed approaches to economic development, ensured the emergence of new technologies, which are now called technological and even strategic sectors of the economy. Attention is paid to the aspects and advantages of neo-industrialization are given in modern scientific researches, in particular domestic scientists, which reveal not only the advantages of advanced technologies, but also other features that accompany neo-industrial trends. The problems of neo-industrialization are linked with the significant, revolutionary development of new innovative technologies, the active use of ICT, the possibilities of digitization of relations and processes, etc. It is noted that there is a necessity to include a certain sequence in the strategic priorities of neo-industrialization. The first is the development of the industrial sector based on innovation and technology. After that, there is the expansion of the domestic market and import substitution. Then, the expansion and realization of export potential occurs. The final position is the improvement of the position of the national economy in the system of international division of labour. It was determined that basic factors for ensuring the transition of the national economy to a neo-industrial type of development in the country are required. They include the formation of industrial capital, guaranteeing the economic security of technological modernization processes, strengthening technological competitiveness, developing and expanding the capacity of the domestic market, building up and realizing export potential, should be involved. strengthening interregional, intermunicipal, branch and sectoral integration.

Key words: neo-industrialization, industrialization, economic development, economic growth, industry development.

Постановка проблеми. Дослідження еволюції економічного розвитку – важливий елемент в системі аналізування, стратегічного планування і навіть конструювання нової стратегічно орієнтованої моделі економічного зростання країни. Відстеження тенденцій, узагальнення глобальних трендів та ідентифікація деталей мейнстріму поступу світової економіки, а також чинників лідерства передових економічних систем дозволяють сформувати бачення характеристичних сценаріїв і основоположних умов переходу економіки на новий щабель розвитку, ефективізації, досягнення імперативів конкурентоспроможності.

Саме на такій основі розвивалися країни – лідери, які спершу сконцентрували зусилля навколо максимального використання природно-ресурсного потенціалу (добувна промисловість і сільське господарство), однак, зустрівшись зі труднощами неоіндустріалізації, змінили курс і пришвидшили перехід до постіндустріального суспільства, яке функціонує на засадах переваги високотехнологічних виробництв, широкої інформатизації та масштабування сучасних наукомістких послуг.

Втім, відносно швидко стало зрозуміло, що попри високу додану вартість, нематеріальний характер і, відповідно, високу продуктивність й рентабельність, швидкість створення і т. п., значні обсяги ринку та масштаби споживання послуг, зокрема інформаційних, загальносвітові обсяги споживання матеріальних товарів великі, а нові перспективи відкриваються у поєднанні технологій шостого укладу з випуском продукції значної глибини переробки і доданої вартості зі застосуванням прогресивних технологій, відомих на сьогодні як нано-, біо- та когнітивні технології, 3D-друк, Інтернет-речей та ін.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Дослідження з вивчення та узагальнення ключових аспектів еволюції економічного розвитку можуть здійснюватися як безпосередньо з історичного ракурсу (від класичної індустріалізації до сучасної неоіндустріалізації), так і на основі узагальнення провідних ідейних положень наукових шкіл і відстоюваних ними постулатів, що згодом набули статусу економічних теорій. Так, індустріалізація, у працях Н. Розенберга та Л. Бірцдела [1, с. 268], А. Задоя [2, с. 22], після суто аграрної спеціалізації, розглядалась як промислова революція, коли загальними трендами стали техніко-технологічна модернізація промислових

підприємств, збільшення виробничих потужностей та нарощення основних виробничих засобів й автоматизація виробництв.

На зміну індустріалізації прийшла деіндустріалізація, яка спершу сприймалася як безальтернативна форма зростання, що назавжди змінить економічну модель розвитку й структуру економіки, як показано в працях А. Кернкросса [3, с. 5–17] та Т. Добрової [4, с. 86–92], ставала все більш інформаційною та вважалась трендом до послаблення ролі промисловості, заміщення промислового виробництва сферою послуг, що одночасно передбачає й зменшення зайнятості в індустріальних галузях національного господарства. За деіндустріалізації почала переважати частка нематеріальної сфери, а саме послуг, головно інформаційних. Однак, парадокс полягав у тому, на думку Я. Жаліло [5, с. 76–83], що розрив між країнами – економічними лідерами та країнами, які ще не давно були або аутсайдерами, або такими, що розвивалися, – скорочуватися.

Реіндустріалізація, що прийшла на зміну деіндустріалізації і у своїй пріоритетності передбачала відновлення масштабів промислового виробництва, однак високотехнологічних зі застосуванням технологій вищого – п'ятого технологічного укладу, як пояснювалось у працях А. Вешко [6, с. 233–242], Т. Мірзодаєвої [7], А. Толстової та Ю. Половневої [8], а також Ю. Шушкової [9], які зазначали, що даний принцип став компромісом між прихильниками інформаційної економіки та противниками примітивних низько технологічних виробництв.

Поєднання двох магістральних векторів інвестицій – у виробничий сектор та у нематеріальну сферу дало потужні синергічні ефекти, що стало тією критичною точкою, що дозволила здійснити стрибок на новий вже шостий технологічний уклад, логічно обумовивши перехід до нової стадії економічного зростання, яка почала називатись нова (нео-) індустріалізація. Вона, по суті, призвела до зрощення воєдино інновацій, цифрових комунікацій та розвитку промисловості. Як зазначається у М. Куницької-Іляш [10, с. 120], В. Решетило [11, с. 22], В. Ляшенка [12, с. 27], Н. Можайкіної та А. Куц [13], неоіндустріалізація це про поширення Індустрії 5.0, глобалізацію технологічних процесів, максимальне й ефективно використання останніх глобальних досягнень людства – Інтернет, цифрової трансформації, інформаційно-комунікаційних технологій, глобальних мереж і систем, якісно

нових матеріалів та технологій їх створення, перетворення, застосування і т. п.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Станом на сьогоднішній день, закладаються й формуються «підвалини» нової моделі індустріалізації. Відтак, держави, які орієнтуються на лідерство і збереження конкурентних позицій, мають вже сьогодні прогнозувати та моделювати економічні тренди майбутнього, адаптувати до них власні економічні й соціальні системи, створювати умови для розробки і впровадження у галузях реального сектора національної економіки підричних прогресивних технологій і технологічних інновацій, ІКТ і т. п.

В умовах України та повномасштабної війни участь у формуванні нових більш технологічних економічних систем, тобто на випередження трендів, дає великі перспективи, включно з інтенсифікацією переходу від промисловості зі значно нижчим технологічним укладом до сучасного прогресивного високотехнологічного виробництва на засадах штучного інтелекту, робототехніки, біотехнологій, наномедицини, наномолекулярних та адитивних технологій, блокчейну, кібербезпеки, технологій імплантантів, електронного текстилю, цифрової реальності і т. п.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Проблематику неоіндустріалізації невід'ємно пов'язують із значним, фактично революційним розвитком нових інноваційних технологій, активним застосуванням ІКТ, можливостей діджиталізації відносин і процесів тощо. Відтак, метою статті є дослідження еволюції економічного зростання від етапу індустріалізації до неоіндустріалізації, зосереджуючи увагу на неоіндустріалізації як ключовому елементі шостого технологічного укладу, з формуванням провідних чинників – умов переходу до високотехнологічного етапу економічного зростання та перевагами обрання процесів неоіндустріалізації як стратегічного вектора розвитку національної економіки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Узагальнюючи проаналізовані дослідження та зосереджуючи увагу на етапі неоіндустріалізації, варто зазначити, що концепція неоіндустріалізації передбачає реалізацію нової економічної політики, спрямованої на системну модернізацію виробничого сектора національного господарства на засадах підричних технологій, збільшення частки високотехнологічних галузей у структурі ВВП країни. Узагальнення характеристики визначальних

етапів економічного зростання з визначенням особливостей неоіндустріалізації наведено на рис. 1.

Не вдаючися до надто прискіпливого і деталізованого висвітлення повного спектру основоположних економічних течій та ідей, варто виокремити низку засадничих (з позиції висвітлення етапів еволюції), як наш погляд, аспектів, зокрема у межах спершу теорії економічного зростання, а надалі – більш сучасних моделей економічного розвитку.

Так, питання парадигми та провідних чинників розвитку національних економік постійно перебувало у фокусі наукових дискурсів представників теорій економічного росту. Звернімо увагу, що спершу у науковому дискурсі поняття типу економічного зростання було дуже обмеженим з примітивними характеристиками, на кшталт, високий / низький, позитивний / від'ємний, стійкий / перехідний тощо. Водночас, все зростаючий інтерес до дослідження причин економічного розвитку, розширення спектру досліджуваних економік світу, пролонгування аналізованих часових рядів, формування баз даних і застосування автоматизованих систем дозволили ідентифікувати та дискутувати про різноманітні типи економічного зростання (рис. 2).

У підсумку такого штибу узагальнень в економічній думці утвердилося переконання про те, що економічне зростання може набувати різних форм і трендів, характерних для великої чисельності економік; воно перманентне і нестабільне; різноманітність типів й динаміки зростання вказує на можливості найбільш різноманітних варіантів змін: переходу від високих темпів розвитку до низьких чи навіть до економічного спаду і, навпаки, злетів та падінь. Саме відсутність конвергенції характеру економічного зростання, по-перше, не вкладалася в постулати класичних теорій економічного розвитку; по-друге, обумовила активний дискурс у межах неокласичної теорії росту; по-третє, привела до потреби в ідентифікації детермінант – суто економічних чинників (та їх поєднання), які визначають схильність економіки до зростання.

Відтак, у межах теорії економічного росту було ідентифіковано та охарактеризовано напрями і силу зв'язків провідних параметрів розвитку економіки (головно ВВП та ВНП) від таких детермінант, як:

- демографічний чинник $\uparrow\downarrow$, рівень освіти \uparrow (Р. Барро, Дж. Лі [14, с. 184–198]);
- розвиток фінансового ринку \uparrow (У. Істерлі, Р. Левайн [15, с. 59–65]);

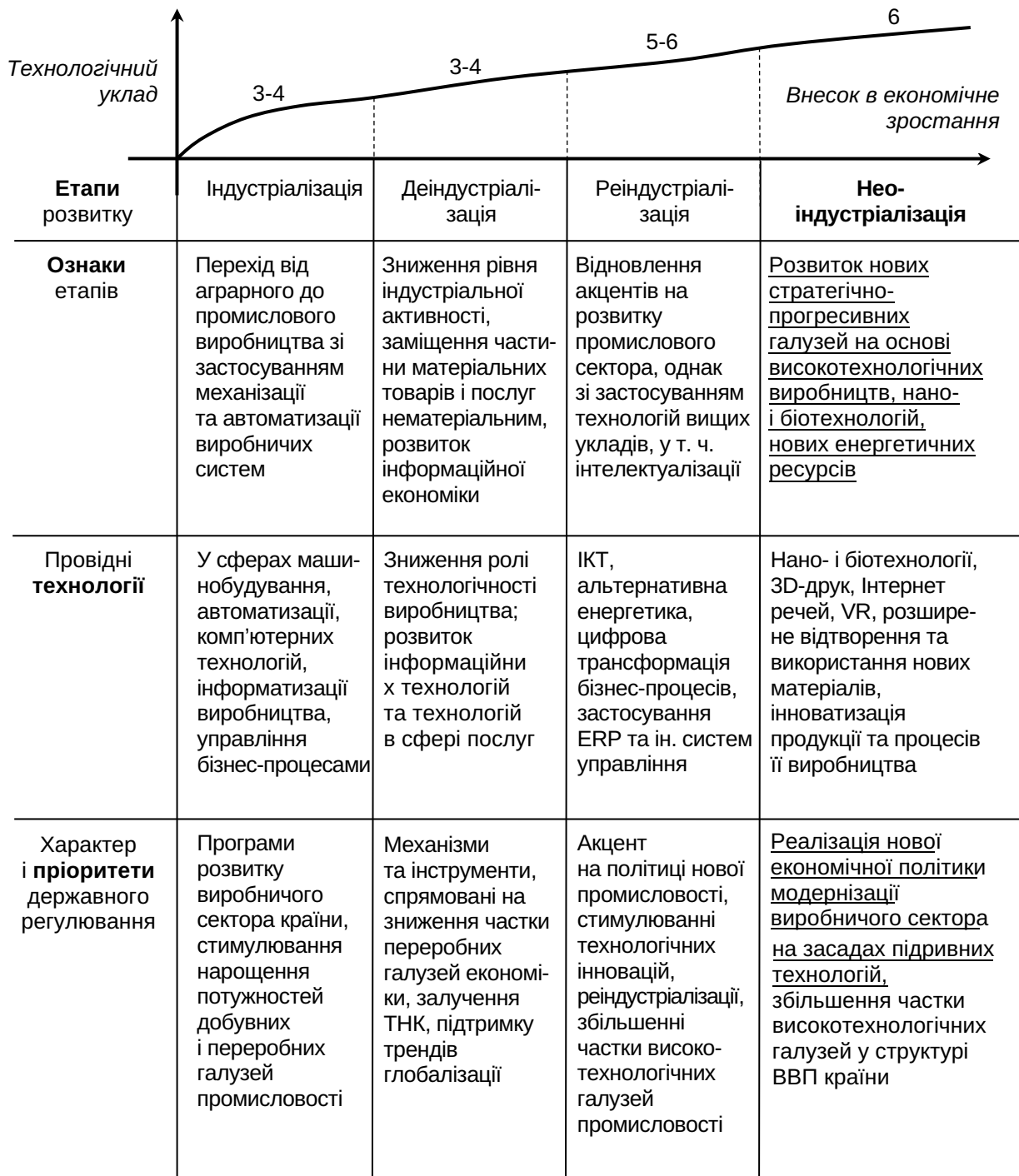
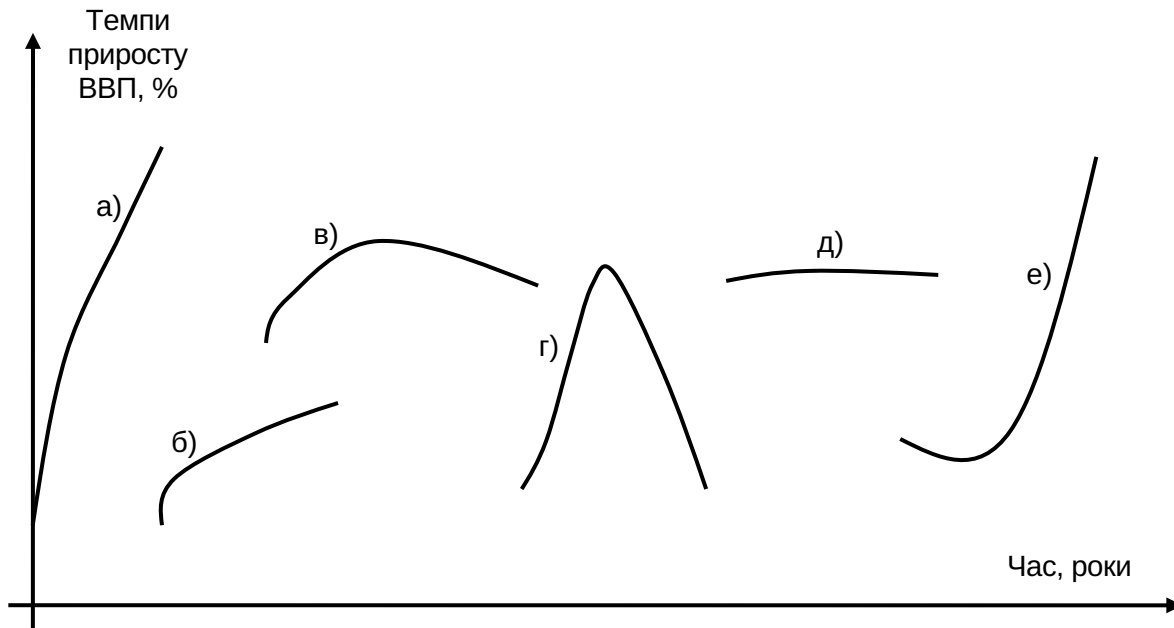

Рис. 1. Визначальні віхи еволюції економічного розвитку та особливості неоіндустріалізації

Джерело: складено автором

- втручання держави ↓ (Р. Корменді, П. Мегваєр [16, с. 141–163]);
- рівень здоров'я населення ↑ (Ф. Каселлі, Г. Есквайвел, Ф. Лефорт [17, с. 363–389]);
- інфляційні процеси ↓ (Р. Левайн, Д. Рене [18, с. 942–963]);

- доходи населення ↑ (Н. Менк'ю, Д. Ромер, Д. Вейл [19, с. 407–437]);
- інвестиційний клімат ↑ (Дж. Сахс, А. Ворнер [20, с. 2–14]);
- політична нестабільність ↓, індекс законності ↑ (Р. Барро, Х. Сала-і-Мартін [21, с. 2–26]);

Прим.: а) – крутий пагорб (рівномірний висхідний тренд приросту ВВП (Японія, Гонконг, Південна Корея, Сінгапур, Тайвань, ін.));
 б) – пагорб (стандартне стійке помірне щорічне зростання (США, Канада, Австралія, Німеччина, Франція, Італія, Китай, ін.));
 в) – плато (тип економічного зростання, що характеризується стабілізацією після росту, однак перед спадом (Бразилія, Нідерланди, Іспанія, ін.));
 г) – гора (високі темпи приросту, що змінюються на стрімкий спад після поворотної точки (Нова Гвінея, Єгипет, Аргентина, ін.));
 д) – рівнина (низькі, однак стабільні темпи економічного зростання (Сенегал, ЦАР, ін.));
 е) – прискорення (тип економічного зростання, коли після стабільності чи незначного спаду характерний стрімкий позитивний тренд приросту ВВП (Індонезія, Індія, Шрі-Ланка, Чилі, Уругвай, ін.)).

Рис. 2. Ілюстрація типів економічного зростання

Джерело: складено автором

– індекс торговельної політики ↑ (А. Харрісон [22, с. 419–447]);

– корупція ↓ (П. Мауро [23, с. 681–712]),
 війна ↓ (У. Істерлі, М. Кремер, Л. Прітчетт, Л. Саммерс [24]) та ін.

На загал використовувалося базове рівняння регресії наступної форми:

$$G_i = a_0 + \sum e a_e x_{ei} + \sum p b_p z_{pi} + \sum r c_r DUM_{ri} + E_i, \quad (1)$$

де G_i – темп приросту ключових параметрів економічного розвитку (ВВП, ВНП і т. П.) в i -й країні; a_0 – константа; a_e – коефіцієнт при економічній змінній; x_{ei} – економічні змінні; b_p – коефіцієнти при додаткових параметрах; z_{pi} – додаткові змінні (політичні, соціальні, географічні, ін.); c_r – коефіцієнт при фіктивній змінній; DUM_{ri} – фіктивна змінна, яка характеризує груповий ефект (до прикладу, регіональний); E_i – випадкова складова [25, с. 20–41].

Слідуючи неіндустріальним принципам і постулатам, більш доцільно вести мову про

фактори інновацій, технологічної модернізації та цифрової трансформації промислового та інших секторів матеріального виробництва. Саме ці чинники визначаються найбільш характеристичними для формування неоіндустріальної промисловості у публікації [26].

Поділяючи бачення, що технологічні інновації на основі ІКТ – це безпосередня умова неоіндустріалізації національної економіки, додамо, що для цього в країні має бути сформованим відповідний інноваційний потенціал, який включає системи освіти, науки, інноваційного бізнесу, інвестиційного забезпечення та венчурного фінансування, інноваційно-технологічну інфраструктуру, а також інституційно-правове й інституційно-організаційне забезпечення, економічну мотивацію.

Попри те, загальний тренд інноваційно-технологічного поступу має бути не хаотичним, базуватися на спільній меті та мати єдиний вектор.

Однак, боротьба за лідерство значно інтенсивніша, ніж в інших сегментах й логічно, коли окрім зміцнення конкурентних позицій виважена промислова політика опирається й на засади економічної безпеки, які стосуються як реалізації економічних інтересів країни, так і захисту результатів інноваційно-технологічної діяльності, об'єктів інтелектуальної власності, збереження людського та креативного потенціалу.

Слід розуміти, що інновації, технології і промисловість не єдині умови неоіндустріалізації, оскільки неоіндустріалізація не є самоціллю, а, скоріше, результатом і цей результат не тільки про нарощення обсягів промислового виробництва і експорту промислової продукції, а й про досягнення інших стратегічно важливих завдань, якими є сталий розвиток економіки і підвищення якості життя населення. Ставлячи в пріоритет ці завдання, логічно стверджувати, що і умовою і наслідком неоіндустріалізації є розвиток внутрішнього ринку, його масштабування, якісний економічний протекціонізм та розумне імпортозаміщення, розвиток системи споживчих послуг та соціальної сфери в цілому. На нашу думку, не може технологічно зростати промисловість на тлі низького рівня життя та слабкого внутрішнього ринку, просторово-структурних диспропорцій і т. п.

Очевидно, важливо закладати в стратегічні пріоритети неоіндустріалізації послідовність: розвиток промислового сектора на інноваційно-технологічних засадах → розширення

внутрішнього ринку та імпортозаміщення → нарощення і реалізація експортного потенціалу → покращення позицій національної економіки в системі міжнародного поділу праці.

Як зазначається у [27, с. 5–32], це достатньо вагомий аргумент на користь якісної і ефективної неоіндустріалізації, коли смарт технології впроваджуються не лише в промисловості, а й в усіх сферах суспільного життя, а промисловий потенціал потрібен в першу чергу для задоволення внутрішніх потреб, тоді як паралельно нарощується експорт і все це стає можливим не стільки на основі якісних експортних та маркетингових стратегій, як природнім чином і шляхом через зміцнення технологічної та інших аспектів конкурентоспроможності вітчизняної продукції і її виробників на внутрішньому та зовнішньому ринках збуту.

Слідуючи такій логіці, важливо зауважити на ще одному не менш важливому аспекті. Якщо йдеться про системний і комплексний вплив неоіндустріалізації на сталий структурно збалансований розвиток національної економіки та суспільства, то до передумов таких процесів слід включати й чинники, які слугують посиленню інтеграційних зв'язків і відносин. Тобто це аспекти та практики міжрегіональної, міжмуніципальної, міжгалузевої, міжсекторальної співпраці (коли у фокусі взаємодії – реалізація можливостей промислового сектора і природно-ресурсного потенціалу), становлення інституційної інфраструктури технологізації виробничого сек-

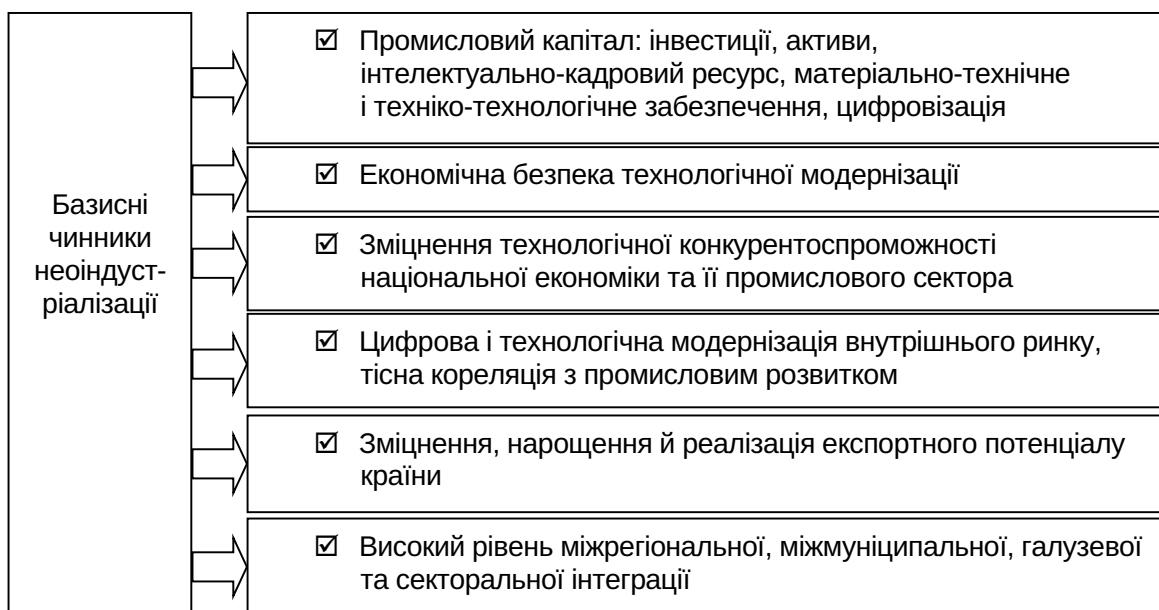

Рис. 3. Провідні чинники – умови неоіндустріалізації

Джерело: складено автором

тору (промислові парки, бізнес-інкубатори, технопарки, центри трансферу технологій, індустріальні парки), масштабування промислово-виробничих кластерів і т. п. Таким чином, узагальнення базисних чинників неоіндустріалізації наведено на рис. 3.

Водночас, як зазначені умови, так і особливості перебігу процесів неоіндустріалізації у значній мірі визначають її переваги як стратегічного вектора розвитку національної економіки (рис. 4). Своєю чергою, розуміння векторів, аспектів, умов та задіяння відповідних

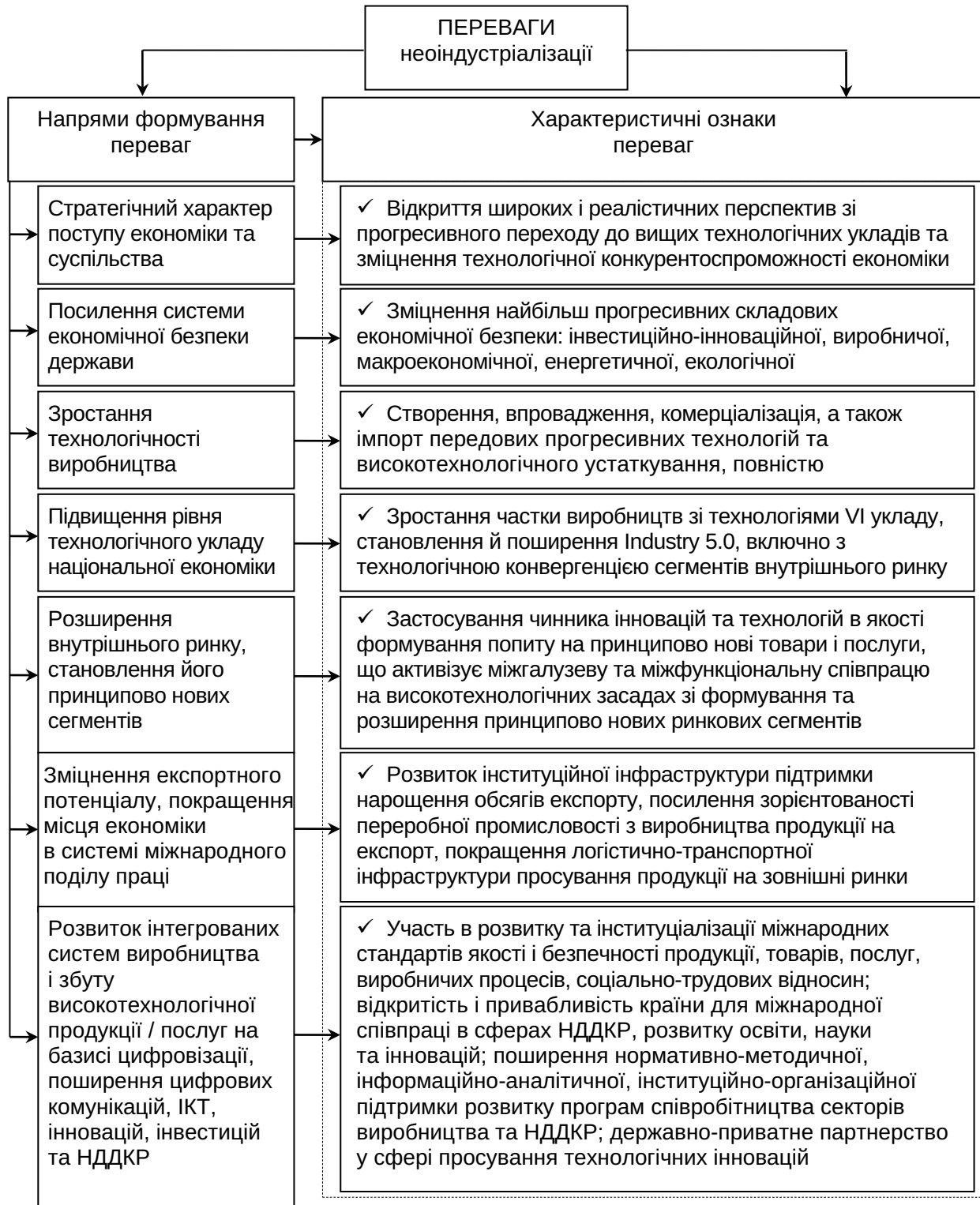

Рис. 4. Переваги неоіндустріалізації як стратегічного вектора розвитку національної економіки

Джерело: складено автором

чинників ще далеко не запорука досягнення мети і цілей стратегії неоіндустріалізації національного господарства.

Висновки. Проаналізувавши еволюцію економічного зростання від етапу індустріалізації до неоіндустріалізації, варто зазначити, що неоіндустріалізація вважається найбільш прогресивним шляхом розвитку та стосується розвитку нових стратегічно-прогресивних галузей на основі високотехнологічних виробництв, нано- і біотехнологій, нових енергетичних ресурсів. Провідними технологіями, характерними для неоіндустріалізації, є нано- і біотехнології, 3D-друк, Інтернет речей, VR, розширене відтворення та використання

нових матеріалів, інноватизація продукції та процесів її виробництва, а пріоритетами економічної політики – реалізація нової промислової політики модернізації виробничого сектора на засадах підривних технологій, збільшення частки високотехнологічних галузей у структурі ВВП країни. Для повноцінного використання можливостей неоіндустріалізації слід використати її переваги, які стосуються слідування стратегії промислового розвитку, гарантування економічної безпеки держави, технологізації виробництва, розвитку внутрішнього ринку, зміцнення експортного потенціалу та посилення внутрішніх інтеграційних зв'язків і відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Розенберг Н., Бірцдел Л. Як Захід став багатим: економічні перетворення індустріального світу. К. : Знання, 1995. 352 с.
2. Задоя А. О. «Нова індустріалізація» в стратегії випереджаючого переслідування. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2014. Вип. 27. Т. 1. С. 21–29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Тре_2012_27%281%29_5
3. Cairncross A. What is Deindustrialization? *Deindustrialisation*: F. Blackaby, ed. London : Pergamon, 1982. P. 5–17.
4. Добрава Т. Г. Деіндустріалізація економіки в контексті економічної безпеки України. *Економіка та суспільство*. 2017. № 12. С. 86–92. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/14.pdf
5. Жаліло Я. А. Теорія та практика формування ефективної економічної стратегії держави : Монографія. К. : НІСД, 2009. 336 с.
6. Вешко А. Реіндустріалізація країн Євросони як передмова промислового ренесансу економіки України. *Журнал Європейської економіки*. 2013. № 2. Т. 12. С. 233–242.
7. Мірзодаєва Т. В. Реіндустріалізація економіки України як ключовий фактор виходу із кризи. *Проблеми формування та реалізації конкурентної політики* : матер. IV міжнар. наук.-практ. конфер. Львів : Простір-М, 2015. С. 137–138.
8. Толстова А., Половнева Ю. Промислово-територіальні кластери – основа реіндустріалізації вітчизняної промисловості. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2016. № 55. С. 9–16.
9. Шушкова Ю. В. Аналізування світового досвіду процесів технологічної модернізації та реіндустріалізації. *Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки»*. 2019. № 4. Том 1. С. 179–183.
10. Куницька-Іляш М. В. Забезпечення фінансово-економічної безпеки пріоритетних галузей національної економіки України : Дис. д.е.н. Львів : ЛТЕУ, 2024. 540 с.
11. Решетило В. П., Островський І. А. Неоіндустріалізація та її вплив на розвиток вітчизняної та міжнародної економіки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. № 18. Ч. 3. С. 21–25.
12. Ляшенко В. І., Котов Є. В. Україна XXI: неоіндустріальна держава або «Крах проекту»? : Монографія. Київ : Ін-т економіки промисловості; Полтавський ун-т економіки та торгівлі, 2015. 196 с.
13. Можайкіна Н. В., Куц А. В. Проблеми неоіндустріалізації економіки України. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. Вип. 16. С. 186–191.
14. Barro R., Lee J. A New Data Set of Educational Attainment in the World, 1950–2010. *Journal of Development Economics*. 2013. № 104. P. 184–198.
15. Levine J. The Baetylus Theorem –The Central Disconnect Driving Consumer Behavior and Investment Returns in Wearable Technologies. *Technology and Investment*, 2016. № 7. P. 59–65.
16. Kormendi R., Meguire P. Macroeconomic Determinants of Growth: Cross-Country Evidence. *Journal of Monetary Economics*, 1985. № 16. P. 141–163.
17. Caselli F., Esquivel G., Lefort F. Reopening the Convergence Debate: A New Look at Cross-Country Growth Empirics. *Journal of Economic Growth*, 1996. № 1. P. 363–389.
18. Levine R., Renelt D. A Sensitivity Analysis of Cross-Country Growth Regressions. *The American Economic Review*, 1992. № 82. P. 942–963.

19. Mankiw N., Romer D., Weil D. A Contribution to the Empirics of Economic Growth. *The Quarterly Journal of Economics*, 1992. № 107. P. 407–437.
20. Sachs J., Warner A. Natural Resources and Economic Growth. Cambridge, MA (mimeo): HIID. 1997. 54 p.
21. Barro R. J., Sala-i-Martin X. Technological Diffusion, Convergence, and Growth. *Journal of Economic Growth*, 1997. № 2. P. 2–26.
22. Harrison A. Openness and Growth: A Time-Series, Cross-Country Analysis for Developing Countries. *Journal of development Economics*, 1996. № 48. P. 419–447.
23. Mauro P. Corruption and Growth. *Quarterly Journal of Economics*, 1995. № 110. P. 681–712.
24. Easterly W., Kremer M., Pritchett L., Summers L. Good Policy or Good Luck? Country Growth Performance and Temporary Shocks. *National Bureau of Economic Research*. 2004. URL: <https://ssrn.com/abstract=260539>
25. Малий І. Й., Радіонова І. Ф., Куценко Т. Ф., Федірко Н. В. Макроекономіка: базовий курс : Навч. посіб. Київ : КНЕУ, 2016. 254 с.
26. Roshchina N. V., Bordanova L.S., Melnychuk V.E. Features of the process of industrialization in the modern stage of economic relations. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2018. № 15. URL: <https://ev.fmm.kpi.ua/article/view/135913/132882>
27. Збаразька Л. О. Неоіндустріалізація в Україні: концепт національної моделі. *Економіка промисловості*. 2016. № 3 (75). С. 5–32.

REFERENCES:

1. Rozenberh N., Birtsdel L. (1995) *Yak Zakhid stav bahatym: ekonomichni peretvorennia industrialnoho svitu* [How the West Became Rich: Economic Transformations of the Industrial World]. Kyiv: Znannia, 352 p.
2. Zadoia A. O. (2014) «Nova industrializatsiia» v stratehii vyperedzhaiuchoho peresliduvannia ["New industrialization" in the strategy of anticipatory pursuit. Theoretical and applied issues of economics]. *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky*, vol. 27 (1), pp. 21–29. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tppe_2012_27%281%29_5
3. Cairncross A. (1982). What is Deindustrialization? *Deindustrialisation*: F. Blackaby, ed. London : Pergamon, pp. 5–17.
4. Dobrova T. H. (2017) Deindustrializatsiia ekonomiky v konteksti ekonomichnoi bezpeky Ukrainy [Deindustrialization of the economy in the context of economic security of Ukraine]. *Економіка та суспільство*, 12. pp. 86–92. Available at: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/14.pdf
5. Zhalilo Ya. A. (2009) *Teoriia ta praktyka formuvannia efektyvnoi ekonomichnoi stratehii derzhavy* [Theory and practice of forming an effective economic strategy of the state]. Kyiv: NISR, 336 p.
6. Veshko A. (2013) Reindustrializatsiia krain Yevrozony yak peredmova promyslovoho renesansu ekonomiky Ukrainy [Reindustrialization of the Eurozone countries as a prelude to the industrial renaissance of the Ukrainian economy]. *Zhurnal Yevropeiskoi ekonomiky*, vol. 12, no. 2, pp. 233–242.
7. Mirzodaieva T. V. (2015) Reindustrializatsiia ekonomiky Ukrainy yak kliuchovyi faktor vykhodu iz kryzy [Reindustrialization of the economy of Ukraine as a key factor for exiting the crisis]. *Problemy formuvannia ta realizatsii konkurentnoi polityky*: IV Mizhnarodna nauково-praktichna konferenciya. Lviv: Prostir-M, pp. 137–138.
8. Tolstova A., Polovneva Yu. (2016) Promyslovo-terytorialni klasteri – osnova reindustrializatsii vitchyznianoï promyslovosti [Industrial and territorial clusters are the basis of reindustrialization of domestic industry]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, vol. 55, pp. 9–16.
9. Shushkova Yu. V. (2019) Analizuvannia svitovoho dosvidu protsesiv tekhnolohichnoi modernizatsii ta reindustrializatsii [Analysis of the world experience of processes of technological modernization and reindustrialization]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Seriiia «Еkonomichni nauky»*, no. 4, vol. 1, pp. 179–183.
10. Kuniyska-Iliash M. V. (2024) *Zabezpechennia finansovo-ekonomichnoi bezpeky priorytetnykh haluzei natsionalnoi ekonomiky Ukrainy* [Ensuring financial and economic security of priority sectors of the national economy of Ukraine]: dysertation doctor of economic sciences: Lviv, 540 p.
11. Reshetylo V. P., Ostrovskiy I. A. (2018) Neoindustryalizatsiia ta yii vplyv na rozvytok vitchyznianoï ta mizhnarodnoi ekonomiky [Neoindustryalization and its impact on the development of the domestic and international economy.]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu*, no. 18 (3), pp. 21–25.
12. Liashenko V. I., Kotov Ye. V. (2015) *Ukraina XXI: neoindustrialna derzhava abo «Krakh proektu»?* [Ukraine 21st century: a neo-industrial state or "Collapse of the project"?] Kyiv: In-t ekonomiky promyslovosti; Poltavskiy un-t ekonomiky ta torhivli, 196 p.
13. Mozhaikina N. V., Kushch A. V. (2017) Problemy neoindustrializatsii ekonomiky Ukrainy [Problems of neo-industrialization of the economy of Ukraine. Global and national economic problems]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky*, vol. 16, pp. 186–191.

14. Barro, R. & Lee J. A. (2013) New Data Set of Educational Attainment in the World, 1950-2010. *Journal of Development Economics*, vol. 104, pp. 184–198.
15. Levine J. (2016) The Baetylus Theorem –The Central Disconnect Driving Consumer Behavior and Investment Returns in Wearable Technologies. *Technology and Investment*, vol. 7, pp. 59–65.
16. Kormendi R., Meguire P. (1985) Macroeconomic Determinants of Growth: Cross-Country Evidence. *Journal of Monetary Economics*, vol. 16, pp. 141–163.
17. Caselli F., Esquivel G., Lefort F. (1996) Reopening the Convergence Debate: A New Look at Cross-Country Growth Empirics. *Journal of Economic Growth*, vol. 1, pp. 363–389.
18. Levine R., Renelt D. (1992) A Sensitivity Analysis of Cross-Country Growth Regressions. *The American Economic Review*, vol. 82, pp. 942–963.
19. Mankiw N., Romer D., Weil D. (1992) A Contribution to the Empirics of Economic Growth. *The Quarterly Journal of Economics*, vol. 107, pp. 407–437.
20. Sachs J., Warner A. (1997) Natural Resources and Economic Growth. Cambridge, MA (mimeo): HIID, 54 p.
21. Barro R. J., Sala-i-Martin X. (1997) Technological Diffusion, Convergence, and Growth. *Journal of Economic Growth*, vol. 2, pp. 2–26.
22. Harrison A. (1996) Openness and Growth: A Time-Series, Cross-Country Analysis for Developing Countries. *Journal of development Economics*, vol. 48, pp. 419–447.
23. Mauro P. (1995) Corruption and Growth. *Quarterly Journal of Economics*, vol. 110, pp. 681–712.
24. Easterly W., Kremer M., Pritchett L., Summers L. (2004) Good Policy or Good Luck? Country Growth Performance and Temporary Shocks. *National Bureau of Economic Research*. Available at: <https://ssrn.com/abstract=260539>
25. Malyi I. Y., Radionova I. F., Kutsenko T. F., Fedirko N. V. (2016) *Макроекономіка: базовий курс* [Macroeconomics: basic course]. Kyiv: KNEU, 254 p.
26. Roshchina, N., Bordanova, L. & Melnychuk, V. (2018). Features of the process of industrialization in the modern stage of economic relations *Economic Bulletin of National technical university of Ukraine "Kyiv Polytechnic Institute"*, 15. Available at: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/135913>
27. Zbarazka L. O. (2016) Neoindustrializatsiia v Ukraini: kontsept natsionalnoi modeli [Neo-industrialization in Ukraine: the concept of the national model]. *Ekonomika promyslovosti*, vol. 3 (75), pp. 5–32.